

Posudek školitele na diplomovou práci Mgr. Rudolfa Lešky, LL.M. Recepce české a slovenské opery v Německu so zreteľom k Bavorskej štátnej opere v Mnichove (*Inscenácie oper Leoša Janáčka v zrkadle kritiky*)

Téma diplomové práce jsme s diplomantem projektovali v době, kdy se chystal na roční stáž do Mnichova, což se zdálo být dobrou příležitostí pro sběr materiálu k nahlédnutí recepce české opery v Bavorské státní opeře, potažmo v dalších významných domech v Německu, a to metodou statistické analýzy dramaturgie. Neboť řekněme hned, že situace německého operního divadla se výrazně liší od situace v Česku tím, že je zde několik výrazných center, jejichž tvorba se odvíjí nezávisle na druhých, a že dramaturgii zhruba osmdesát operních souborů nelze přehlédnout souhrnnou studií. Jenže se ukázalo, že možnosti sběru materiálu nejsou tak velké, jak jsme předpokládali, že se nelze pohybovat byť je v desítkách nejvýznamnějších německých domů, že zkrátka plán není realizovatelný. Odtud konečné rozhodnutí napsat jakýsi vstup do dramaturgického zájmu německých operních scén o základní díla české a slovenské (vzhledem k diplomantovu původu) provenience, která Leška ještě zahrnul do první pracovní verze, aby nakonec zůstal pouze u recepce díla Leoše Janáčka, u řekněme nejvlivnějších inscenací se zvláštním zřetelem k Mnichovu – a Leška podle potřeby neváhá i německý operní prostor přesáhnout třeba do Francie. Rozhodnutí kompromisní, které nemohlo vést k ničemu víc než k jakési propedeutice tématu, na němž, odhaduji, bude Rudolfa Lešku stejně pracovat celý život. Rozhodnutí sice ryze metodologicky napadnutelné, nicméně užitečné pro všechny, kteří „co chvíle“ potřebují informace shromážděné Leškou.

Leška nabídl základní orientaci v problematice, mnoho konkrétních údajů. Práci lze využít i jako dobrého srovnávacího materiálu k uvažování o zdejší operní divadle. Důležité je, že v rámci možností se autor pokouší recepci zdejší opery v Německu nahlížet teatrologicky, nikoli muzikologicky, že se sice povšechně, nicméně důsledně snaží definovat způsoby, jakými operní divadlo v Německu český repertoár interpretuje – a pak dokonce může konstatovat, že opery Leoše Janáčka jsou důležité při definování moderního režisérského operního divadla posledních dvaceti třiceti let.

Dalo se očekávat, že autor zjistí značné rozdíly mezi tamním a zdejším přístupem k Janáčkově, které se snaží zobecnit do rozdílů v obecném chápání operní režie tam a tady. Nakonec mohu potvrdit i ze svých výjezdů do operní Evropy, že je to krucióální otázka zdejšího operního divadla, která se promítá do všech důsledků nejen ryze inscenačních či režijních, ale také pěveckých, hereckých, a jejich nitky vedou pochopitelně až do školství, do operní kritiky, a nakonec i do organizace a financování operních domů. S jistou nadsázkou lze dodat, že současné boje o pražské opery s problémem souvisí víc, než se na první pohled zdá.

Leška napsal svůj text velmi samostatně, neměl jsem příliš možností na něm spolupracovat. Radil bych ho jinak členit, a měl bych diplomanta k častějším a obsáhlejšími přesahům a dílčím závěrům, které někdy zůstávají trochu jen mezi řádky.

S výslednou podobou práce však naprosto souhlasím, cením si toho, že je napsaná kultivovaně, přehledně, údaje pečlivě zdokumentovány v řadě bibliografických odkazů. Užitečné jsou též všechny informace o podílu českých především dirigentů a režisérů na řadě i nejdůležitějších inscenací. Velmi dobře využitelné jsou i soupisy v příloze.

Rád doporučuji diplomovou práci Rudolfa Lešky k obhajobě a navrhuji ocenit jeho úsilí známkou výborně.

PhDr. Josef Herman, CSc.

školitel

V Praze 29. srpna 2013